

RECENSION

Barbro Alving - Bang med dottern Ruffa

Originaltitel Bang och världshistorien
Regi Maj Wechselmann
Producent Maj Wechselmann
Manus Maj Wechselmann
Foto Hans-Åke Lerin, Göran Gester, Dirk Gräper, Peter Kruse och Maj Wechselmann
Röster Gunilla Nyroos, Agneta Wallin
Sverige, Norge, Tyskland 2008
Längd i tid 1 tim 43 min
Censur tillåten från 11 år
Distributör Folkets Bio AB

Bang och världshistorien

Bang är ett begrepp, en feministisk symbol och ett journalistiskt ideal. En hjältinna som flängde jorden runt med en skrivmaskin i hampan. Det är hög tid att denna coola "kärning mot strömmen" presenteras för nya generationer och Maj Wechselmann har i sin dokumentära *Bang och världshistorien* skapat ett engagerande, varmt och ambitiöst porträtt.

Barbro Bappo/Bang Alving växte upp i en familj som "lekte med ord". Detta skulle komma att bli hennes livselixir, vapen och mission. Slagfärdig kåsör, skarpsynt kritiker och framför allt en empatisk skildrare av en värld i konflikt. Från Hitlers olympiad 1936, där hennes bitska och ironiska beskrivningar av nazihälsningar lika mycket var mycket samhällskritik som poesi, via spanska inbördeskriget, finska vinterkriget, tyskarnas ockupation av Norge, till Kina och revolutionen, kolonialismens upplösning i Indien och Vietnamkriget.

Inte bara skapade hon opinion genom sina egna perspektiv på världen, hon visade civilkurage och tog konsekvenserna. Som pacifist gick hon från ord till handling när hon vägrade inställa sig till civiltjänst och när hennes arbetsgivare, DN och chefredaktören Herbert Tingsten, på ledarplats förespråkade atombomber fick Bang, som bevittnat konsekvenserna i Hiroshima, nog och sade upp sig.

Wechselmann leker med bilder. Autentiska, symboliska, associativa och dramatiserade sekvenser tar oss ut i den värld som var Bangs. Svartvita journalfilmer vi tror att vi sett förr får nya innebörder. När fartyg sänks i slaget om Atlanten berättar Bang hur de klädde om till "skeppsbrott". När hon med ilska beskriver de civila offren för Hitlers bombning av Madrid finns inte en läsare som inte mobiliseras emotionellt. Musikaliska teman anslår en lätt nostalgiskt ton, fångar en tid eller förstärker bilder, liksom de svängiga ljudeffekterna.

Men blicken vänds också inåt. Bakom den framgångsrika handlingskraftiga utrikeskorren fanns en person med identitetsförvirring, osäkerhet och ågren. Det kostade på att vara ensamstående mor, ur dottern Ruffas synvinkel en frånvarande på en manlig arena. Barhäng och kedjerökande underbläste det ljus som redan brann i bägge ändar.

I beskrivningen av sig själv var hon brutalt och oemotståndligt uppriktig. "Jag är en dålig fästmo, dålig yrkesman. Röker för mycket. Är ohövlig, nonchalant och slösaktig."

Bangs egna ord, genom avsnitt ur dagboksanteckningar och brev, och Gunilla Nyroos perfekt avvägda sträva röst, följer oss genom filmen och världshistorien. Säkerligen har Wechselmann fått sålla i floden av kärnfulla formuleringar.

Givetvis kan inte ett sjuttioåttårigt liv och en nästan lika lång karriär rymmas inom dryga timmen. Men filmen fångar essensen av Bang och ger oss några nycklar till hennes drivkrafter och persona. Många procent patos, några promille narcissism och en näve äventyrlusta. Eller som hon själv beskrev det: "reporterandan är som en blodförgiftning". En så outslitlig förebild är "journalistapan" Bang, att trots allt man här får veta, vill man veta mycket mer.

Louise Lagerström